

HISTORIE ODĚVU V NAŠÍ RODINĚ

Pro seminární práci jsem záměrně zvolila sváteční oblečení související s příležitostí svatby, protože právě na něm lze představit přístup naší rodiny, v práci zastoupené babičkou a jejími dvěma dcerami, k oblékání. Svatební šaty považuji za významné, vzhledem k tomu, že se na nich již zcela plně projevuje individualita každé z nich. Ve většině případů už totiž nejde o podsouvání názorů a přání jiných, nebo alespoň ve zmírněné formě. Navíc jde o natolik jedinečné šaty, které byly u všech použity jen při jediné příležitosti a zbylý čas jsou uschovány ve skříních (které se, věřím tomu, od svatby málokdy otevřely), v nezměněné podobě. Díky práci jsem měla možnost šaty vidět na vlastní oči, což by se mi za jiných okolností nepodařilo, s přihlédnutím k tomu, že jsou tyto šaty považovány za velice soukromou záležitost.

Anna Ryšánková (rozená Procházková), narozena 24. 7. 1932

Babička pochází z Vážan nad Litavou ze sedlácké rodiny, která se živila soukromým zemědělstvím. Rodina Procházkova vlastnila největší rozlohu polí. Po svatbě se přestěhovala do Velešovic. Její šatník sestával z běžného oblečení, ale i kvalitní a parádní části. Její rodina nakupovala kvalitní vlněné látky.

Svatba se uskutečnila 30. 4. 1960 na Brněnské radnici a v kostele sv. Petra v Brně. Následující svatební hostina v hotelu Slovan v Brně, přizváno 25 hostů.

Materiálem, ze kterého byly ušity babiččiny svatební šaty, byla bílá vyšíváná krajka – madeira a bílý taft, který byl použit na spodničku. Doplnky sestávaly z bílých kožených lodiček, svatební kytice z textilního materiálu - bílé růže spolu s přírodními zelenými doplňky, bílých rukaviček - kombinace přírodní kůže a tylu, závoje z tylu zdobeného našitými drobnými krajkovými kytičkami. Materiál si nevěsta kupovala sama v Brně, cena se pohybovala okolo 800 Kčs (hodnota v době pořízení). Šaty byly ušity v předním brněnském krejčovském salonu Femina, nacházejícím se na Běhounské ulici. Model byl navržen pracovníci tohoto krejčovství (zřejmě střihačkou). Babička a její rodina byly stálými zákazníky tohoto salonu, nechávali si zde šít oblečení. Cena za ušití svatebních šatů byla nejméně 1000 Kčs.

Svatební šaty v délce pod kolena jsou zhotoveny z bavlněného materiálu - bílá vyšívaná krajka (madeira), součástí šatů je spodnička z bílého taftu. Spodnička je v pase přestřižená, vrchní díl je na ramínka s pasovými záševky na zadním díle, na předním díle je prsní záševek vybrán do středového švu třemi krátkými záševky, pasové záševky. Spodní díl spodničky je střižen ze šikmého materiálu, tvoří ho tři díly. Zapínání je na zdrhovadlo v levém bočním švu. Samotné šaty jsou v pase rovněž přestřižené. Vrchní díl je kimonového střihu, s úzkými tříčtvrtečními rukávy. Výstřih je na zadním díle lodičkového tvaru, v předním díle přechází do tvaru V, kde je ve středu předního dílu ukončen rozparkem v délce 3 cm. Pasové vybrání je na zadním díle řešeno záševky, na předním díle je prsní a pasové vybrání řešeno efektním záhybem složeným ke středu tohoto dílu. Zde ve středu předního dílu je v místech těchto záhybů našitý proužek nabrané látky, který rafinovaně skrývá zapínání širokého, šikmo střiženého pásku a působí jakoby spona tohoto pásku.

Stanislava Absolínová (rozená Ryšánková), narozena 21. 6. 1964

Matka pochází z Velešovic, kde žije bez přerušení doteď. Pochází z dělnické rodiny, matka zdravotnice, otec řidič, je mladší ze dvou dětí. Šaty si šila sama z běžně dostupných materiálů, které se pro výsledný efekt snažila podtrhnout střihem. Střihem, případně efektním materiálem, vycházela z časopisu Burda, který byl nápadem lepší než běžně vycházející časopisy.

Svatba se konala 12. 4. 1986. Místem konání byl MÚ Slavkov u Brna a v kostele Vzkříšení Páně ve Slavkově u Brna. Svatební hostina v restaurantu Bonaparte ve Slavkově u Brna, přizváno 100 hostů.

Materiál použitý na svatební šaty, byl směsový úpletový materiál (bavlna, PES), spodnička je z bílého taftu. Svatební šaty doplňovaly bílé kožené boty, svatební kytice z orchidejí, textilní kytičky ve vlasech. Materiál na svatební šaty si nevěsta také koupila sama v Brně (Prior – dnešní Tesco mezi vlakovým nádražím a Vaňkovkou), cena látky zhruba 1000 Kč. Šaty byly ušity v Brně, v krejčovském salonu Femina, Běhounská ulice, který toho času vlastnilo Oděvnictví města Brna a kde byla matka současně zaměstnána jako účetní. Vzhledem k její původní profesi – dámská krejčová, si šaty mohla ušít sama, ale pod vlivem pověry, jejíž přesné znění nezná, ale která se prý týkala neštěstí, jež by přinesly šaty, které by si nevěsta ušila sama, si je nechala ušít. Model si vybrala sama. Inspirací jí byl německý

časopis Burda, model se ovšem musel přizpůsobit podmínkám a materiálu, který se dal v té době obstarat. Cena ušití se pohybovala kolem 1500 Kč.

Dlouhé svatební šaty jsou zhotoveny z bílého směsového úpletového materiálu a jsou zdobeny výšivkou, součástí šatů je spodnička z bílého taftu. Spodnička je dlouhá, v pase přestřižená. Vrchní díl – zadní díl je s ramenními a pasovými záševky, na předním díle jsou prsní a pasové záševky řešeny princesovým švem, výstřih je ve tvaru V, ramenní švy jsou podloženy malými vycpávkami pro zdůraznění ramen. Spodní díl spodničky je šikmo střižený, na zadním díle se středovým švem. Zapínání je na zdrhovadlo v levém bočním švu. Vzhledem ke střihu šatů jsou rukávy šatů všity do podšívky. Tyto rukávy jsou široké, kimonového střihu, v rukávové hlavici nabírané. Jejich délka je k loktům. V délce rukávu je pětcentimetrová ohrnutá manžeta. Šaty jsou dlouhé, v pase přestřižené. Vrchní díl je bez rukávů, ty jsou všity ve spodničce. Přední díl je propínací, zapínání je skryté (5 knoflíků a 5 vyšívaných dírek), v pase je přední i zadní díl mírně nabraný. U krku je stojáček široký 5 cm – zde je zapínání na jeden potažený knoflík (šitá dírka). Vrchní díl šatů není sešitý v bocích, tyto díly jsou v bocích se širokými záhyby. Ve vzdálenosti 5 cm od kraje tohoto širokého záhybu je zhotoven 3 cm široký záhyb, který je zdoben výšivkou. Výšivka je provedena stříbrnou nití a našitím stříbrných korálek, tvořící opakující se motiv. Tento záhyb s výšivkou začíná v pase zadního dílu, přechází přes ramena do pasu předního dílu. Zde na něho navazuje pruh látky, který je všitý do pasového švu a tvoří jakoby zástěru. Tento pruh je po bočních okrajích vyšitý v šíři 3 cm stejným motivem. Spodní díl šatů tvoří šikmo střižená rozšířená (zvonová) sukně. Zapínání je v bočním švu této sukně. Šaty jsou v pase doplněny širokým páskem.

Irena Rybníkářova (rozená Ryšánková), narozena 14. 10. 1962

Tetina svatba se konala 22. 12. 1984 na MÚ a v kostele Brno – Husovice. Svatební hostina se konala v domě nevěstinych rodičů, účastnilo se jí 9 osob (novomanželé, rodiče a svědci). Většinu běžného šatstva, kromě spodního prádla, jí šila sestra, moje matka.

Materiálem na svatební šaty byl směsový úpletový materiál (bavlna, PES), bílý taft. Jako doplňky nevěsta zvolila bílé kožené boty, svatební kytici (gerbery), ozdobu do vlasů (drobné krajkové kytičky). Materiál na svatební šaty si koupila nevěsta sama v Praze, cena se pohybovala okolo 800 Kčs.

Šaty jí šila moje matka. Inspirací při tvorbě modelu jí byl německý módní časopis Burda, podle kterého zhotovila i strojovou výšivku na živůtku šatů. Bílé dvoudílné svatební šaty v délce pod kolena jsou zhotoveny ze směsového materiálu a podšity taftovou podšívkou. Svatební šaty tvoří šaty bez rukávů a krátký kabátek s dlouhými rukávy. Šaty jsou v pase přestřiženy, vrchní díl je do pasu mírně nabraný. Výstřih je lodičkového tvaru, přední díl je zdoben strojovou výšivkou, která je umístěna do středu tohoto dílu asi 3 cm od okraje výstřihu. Živůtek je bez rukávů, s prodlouženou náramenicí, oba díly jsou podloženy taftovou podšívkou. Okraje výstřihu a průramků jsou ozdobeny výšivkou do tvaru obloučků. Spodní díl šatů - sukně je šikmo střižená, zvonová, podšitá taftovou podšívkou. Šaty jsou zapínány na zdrhovadlo v levém bočním švu. Kabátek je kimonového střihu v délce do pasu, kde je bohatě nabrán do širokého pásku. Přední díl kabátku má hluboký výstřih do tvaru V až do pasu, zapínání je na dva potahované knoflíky a dvě šité dírky ve středu předního dílu v pásku. Rukávy jsou dlouhé, bohatě nabrané do široké manžety.